

eLappi

Podcast

Toteutusaikataulu: Lokakuu

Erilaisten oppijoiden huomioiminen etäopetuksessa

Tämän podcastin tavoitteena on: Laajentaa tietoa siitä, miten etäopetuksessa voidaan huomioida erilaiset oppijat.

Kohderyhmänä ovat: Perusopetuksen opettajat.

Podcastin kielet: suomi ja pohjoissaame

Toteuttajat: Merja Paksuniemi ja Pigga Keskitalo

eLappi hankkeen tarkoituksena on tuoda apua opettajille, jotka ovat työssään hypänneet uuden asian - etäopetuksen - pariin. Tämän podcastin teemana on erilaiset oppijat etäopetuksessa ja millaisia asioita opettajan on hyvä huomioida opetusta suunnitellessaan ja sitä toteuttaessaan.

Olen Pigga Keskitalo ja minä olen Merja Paksuniemi ja toimimme eLappi-hankkeessa asiantuntijoina.

Minä Pigga olen Lapin yliopiston Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkija. Minä Merja toimin Lapin yliopiston Kasvatustieteiden tiedekunnassa opettajankoulutuksessa yliopistonlehtorina ja olen aiemmin toiminut noin 15 vuotta luokanopettajana Rovaniemellä. Minä Pigga toimin Suomen akatemian rahoittamassa saamen kielen etäopetuksen tutkimushankkeessa tutkijana. Olen aiemmin toiminut saamenkielisessä luokanopettajakoulutuksessa Norjassa monta kymmentä vuotta.

Nostamme tässä Podcastissa esiin teemoja, jotka luokanopettajat toivat esille keväällä 2020, hankkeen aikana kerätyssä tiedossa. Kyselyn aiheena oli kevään 2020 etäopetus ja luokanopettajien omakohtaiset kokemukset.

Tuomme esiin etäopetukseen liittyviä tärkeitä näkökulmia, jotka sisältyvät laaja-alaiseen oppimiseen ja lisäksi opetuksen rinnalla kulkevaan inklusiiviseen näkökulmaan, jonka tavoitteena on huomioida luokan erilaiset oppijat.

Ensimmäisenä teemana on *oppilaan kohtaaminen* etäopetusperiodin aikana.

Se, että oppilas osallistuu opetukseen kotoa käsin, tarkoittaa käytännössä sitä, että hän on fyysisesti erillään muista luokan oppilaista ja opettajasta ja on kontaktissa heidän kanssaan ainoastaan ruudun välityksellä. Kun etäopetusta järjestetään, on tärkeää miettiä paitsi koko luokan ja pienempien ryhmien näkökulmia myös yksittäisen oppilaan näkökulma. Koska vuorovaikutus opettajan kanssa tapahtuu siten, että useimmiten kaikki luokan oppilaat ovat läsnä ruudun ääressä, voi yksittäinen oppilas jäädä vaille tarvitsemaansa huomiota.

On huomioitava, että oppilasryhmän oppilaat kaipaavat ja tarvitsevat myös henkilökohtaista kanssakäymistä toisten oppilaiden ja opettajan kanssa. Opetuksessa on hyvä huomioida tämä tarve ja mahdollistaa tilanteet, jossa opettaja ja oppilas myös voivat tavata kahdestaan ruudun ääressä. Ja mielellään ollaan yhteydessä oppilaisiin yksittäin joka päivä.

Mediassa on nostettu esiin, että viime kevään 2020 etäopetuksessa toteutettiin vaihtelevia käytänteitä Lapin maakunnassa oppilaan kohtaamiseen liittyen ja tämän vuoksi aiheeseen on hyvä panostaa.

Toisena teemana on vaihtelevuutta opetusryhmiin

Oppilaita on hyvä jakaa välillä *pienempiin ryhmiin* opetuksen aikana käyttämällä teknologian keinoilla niin kutsuttuja “break out roomeja” eli digitaalisia pienryhmähuoneita. Vaihtelevat opetusryhmät tuovat dynaamisuutta opiskeluun ja on toki myös virkistävää vaihtelua.

Jotta etäopetuksessa säilyy kontakti lapseen, suunnitellaan myös yksittäisiä ohjaustilanteita, jolloin voidaan samalla kysyä, mitä oppilaalle kuuluu ja millaisista oppimiseen liittyvistä asioista hän haluaisi keskustella.

Vaihtelemalla opetusryhmien kokoja mahdollistetaan paitsi koko ryhmän opetus, myös oppilasryhmien välinen keskustelu ja lisäksi yksittäisen oppilaan huomioiminen. Etäopetus ei saisi jättä ketään yksin, vaan senkin aikana pyritään, varmistetaan niin sanotun normaaliuden jatkuminen.

Kun oppilailta kysytään kuulumisia, niin huolehdi oppilaiden kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista, mikä on perusopetuksen yksi tärkeitä kivijalkoja opettajan työssä.

Näin huolehdimme perusopetuksen tavoitteista ja laaja-alaisesta osaamisesta, jonka keskiössä on ihmisenä ja kansalaisena kasvaminen, jolloin kiinnitetään **tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon** muodostamaan kokonaisuuteen. Opettajan täytyy monipuolisesti myös etäopetuksessa varmistaa, että oppilaiden kyky käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla kehittyy. Periaatteessa etäopetuksessa tehdään juuri samoja asioita kuin kontaktiopetuksessa, mutta digitaalisten välineiden avulla ja rytmittämällä opetus siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden oppilaan ja oppilasryhmien näkökulmista katsottuna.

Opetus muodostaa struktuurin, jossa kaikille on tilaa ja paikka tehdä koulutyönsä omien voimavarojen ja resurssien mukaisesti.

Kolmantena teemana on oppilaiden taustojen huomioiminen

Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä tausta otetaan perusopetuksessa huomioon, myös etäopetuksen aikana. Oppilaiden monikielisyttä sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä tuetaan monipuolisesti. Opetuksessa otetaan huomioon esimerkiksi äidinkieli ja kulttuuri sekä lisäksi maassaoloaika.

Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan esimerkiksi seuraavat näkökulmat:

- millä tavalla voidaan tukea oppilaan perustaitoja ja selvittää niissä olevia puutteita, niin että oppilaan edellytykset koulutyöskentelyssä ja vuorovaikutuksessa kouluyhteisön jäsenenä kehittyvät
- oppilaan edellytyksiä esimerkiksi suomen kielen ja kirjallisuuden osalta - oppimäärän opiskelussa tuetaan.

Oppilaalle annetaan tarvittaessa tukea oppimisen kaikilla osa-alueilla oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi ja oppilaalle laaditaan tarpeen vaatiessa oma oppimissuunnitelma.

KERTAUKSENA VIELÄ LAAJA-ALAISEN OSAAMISEN OSA-ALUEET

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat:

1. Ajattelu ja oppimaan oppiminen
2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
4. Monilukutaito
5. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
6. Työelämätaidot ja yrittäjyys
7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Osallistaminen

Varmistetaan oppilaiden osallisuus opetuksessa digiteknologian suomin keinoin.

Millä ollaan sitten yhteydessä? Kokemuksemme mukaan keinot vaihtelivat. Haetaan joustavia keinoja olla yhteydessä, jos on rajallisia välineresursseja. Esimerkiksi viestitetään niillä välineillä, joiden käytöstä on yhdessä sovittu hyvässä yhteistyössä kodin ja koulun välillä. On hyvä, jos kunnat ovat varmistaneet, että oppilaat ja opettajat voivat viestiä joustavasti. Esimerkiksi tehtäväkirjan sivun kuvaaminen ja

sen lähettäminen opettajalle tarpeen vaatiessa on tärkeää. Miten tämä tapahtuu, on hyvä ihan jokaisen koulun ratkaista. Esimerkiksi Teamsin OneNote on toimivat ratkaisu, johon valokuvan voi tallentaa. Muitakin ratkaisuja löytyy, joita eLappi-hankkeen yhteistyökoulutuksissa käydään läpi.

Eriyttäminen on läsnä etäopetuksessa, aivan kuten luokkahuone opetuksessakin. Oppilaalle tulee antaa tehtäviä hänen taitotasonsa mukaisesti ja eriyttäminen tehdään sekä ylös ja alaspäin. Lisäksi tuen kolmiportaisuuden tulee olla mukana etäopetuksessa.

Hyvän oppimisilmapiirin luominen

Opettajan on tärkeää säilyttää positiivinen asenne ja maltti. On tutkimustuloksia siitä, että opettajan luoma hyvä ja kannustava oppimisilmapiiri luo hedelmällisen pohjan oppilaiden oppimiseen. Ongelmien edessä toimitaan pedagogisen asiantuntijuuden keinoin ja pyritään selvittämään tilanteet konstruktiiivisesti. Tärkeää on, että kommunikointiväylät pysyvät auki positiivisen ilmapiirin avulla. Opettaja kysyy aktiivisesti, mitä ajattelet, miten haluaisit ratkaista asian, onko parannusehdotuksia asioiden kehittämiseksi. Opettaja tiedostaa, että erilaiset taustat voivat tuoda kommunikaatioon lisähaasteita. Silloin viestitään, että minä kuuntelen, minä olen läsnä, olen täällä teitä varten.

Tämä Puheenvuoro on valmisteltu eLappi-hankkeen keräämään tietoon perustuen ja tavoitteena on tukea teidän opettajien ja myöskin oppilaiden koulutyötä.

Sanomamme pätee tietysti myös tavallisena kouluarkena, mutta nämä asiat on erityisesti hyvä muistaa etäopetuksessa:

Lapset ovat yksilöitä myös etäopetuksessa ja nämä tarpeet on huomioitava. Yksilöllisten tarpeiden huomioiminen on tärkeää myös tulevaisuuden kannalta,

Te opettajat teette tärkeää ja merkityksellistä työtä ja olette opettamisen ammattilaisia. Kansainvälisesti vertailtuna poikkeustila todisti Suomen koulujärjestelmän vahvuudet ja korkeatasoisen opettajien ammattitaidon. Onnea ja iloa kaikille koulutyöhön.